

I Surat-na Si Pablo Pada'iray Si Mga Taga Galacia Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si apostol Pablo (1:1). Kulawin na hamok ari si pahina 394 pagpasayod si bug'os pagka'a-a-na si Pablo. Ka'urugan i mag'isip nga agsurat-nay to ngan 52 AD (mga 22 anyos kahuman abanhaw si Jesus) ngan kari'i-na si syudad Antioquia o ma'in ngani' ngan kari'i-na si syudad Corinto.

Agsurat-nay to si Pablo para si mga man-niripon pag'ampo' si pala'in-la'in lugar ari si prubinsya Galacia. Yaynan prubinsya, adda si mga lugar nagpasamwakan-na si Pablo si primiro biyahi-na (Buhat 13:14,51; 14:1,6-8,20-21).

Anakka i panahon nga ga'i ag'aradda i man-niripon pag'ampo' ari. Aniya' si magpanutu'o mga Hebro nga agpipirit-na i mga ma'in Hebro pagpasunod pa si ditangnga' Bala'ud-na si Moises, labihan na i pagpaturi' (2:11b). Maniguroy to mga a'a nga aturi' i mga ma'in Hebro kay para si mga iya, ungod ag'ako' i Diyos si a'a bilang nagtalwas-na si Jesus kon matinumanon iya si dimu'an maka'anna' si Kada'an Kasuratan. Iyay nan i tuluhu'an nga nagdiri'-na gayod si Pablo kay si kamatu'uran atalwas i a'a pina'agi hamok si pagtapod si Jesus. Si kamatu'uran, agpakada'itoy to mga a'a basi' hamok ga'i mga iya nagpasakit-an si mga igkasi-na Hebro nga hugot pa gayod

i pagsunud-na si Bala'od. Klarado i tuyu'-na sito mga a'a nga pagsamok hamok si kalibrihan-na si magpanutu'o ari si Galacia ngan agpanla'om to nga sapabaliku'-na mga iya i mahalap sumat hi'unong si Kristo (1:7). Agparalimbungan-na mga iya i pagka'apostul-na si Pablo ngan tungod kuno' si karuyag-na si Pablo nga i mahalap sumat ahimo nga makasisindak para si mga ma'in Hebro, ag'ala'-na tikang si mahalap sumat i mga kinahanglanon pagsunod si mga kasugu'an-na si Diyos.

Agsurat sito si Pablo basi' i mga manniniripon pag'ampo' si mga lugar ari si prubinsya Galacia ga'i pama'amban si Diyos ngan ga'i abawa pag'ako' si mahalap sumat kuno' nga aniya' pagkala'inan-na kuntra si nagpasamwak-na si Pablo (1:6). Ato sito surat agpasayod si Pablo nga i mahalap sumat nagparapasamwak-na ma'in hamok tikang si isip-na si a'a (1:11) kundi' mismo si Jesus gayod i magpakatu'an sito si iya (1:12). Pina'agi kunta' si pagtamba si kinahanglanon kon pinapa'i i a'a akwinta matadong si pangulawan-na si Diyos, saguyud-na kunta' si mga magpankuntra si Pablo i mga Kristiyano nga magin uripon si bala'od. Ngan kon angalagad kunta' mga iya nga nagpanturi', ga'i kunta' gayod mga iya agpakaprubitso si nagbuhat-na si Kristo para si mga iya (5:2).

Ato sito surat agpasayod si Pablo nga i a'a ga'i akwinta matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi si pagtuman si bala'od, kundi' pina'agi dina si pagtapod si Jesu-Kristo (2:16). Agsumat iya ato kon ay i bali haya pagkala'inan-na si resulta-na

si pagtapod si Kristo kuntra si pagtuman si bala'od (3:1-25).

Bali kapusukado si Pablo ato pag'ataki si mga magkuntra si iya nga agpansarig kuno' si pagkamatinumanun-na mga iya si bala'ud-na si Moises. Para si mga a'a magpansarig si pagtuman si bala'od, ungod nga i mga allingun-na si Pablo ato bali paddi nagpakalihan pero iyay nan i kagrabi-na si kamutangan-na mga iya atubang si Diyos. Kay kon abaraw i a'a kapapaniguro pagtuman si mga rilihuso kabatasanan, ahimo iya uripon sinan. Kundi', agpalibri-na si Kristo i a'a basi' ma'in na kinahanglan nga i pangiwa-kiwa-na angirog pa si adda uripon (5:1). Ngan pwidi agdaluman-na si Espirito i mga pangiwa-kiwa-na si mga nag'ayupan-na basi' ga'i iya abawa pagbuhat si mga kasindak-na si makasasala' kina'iya-na (5:16). Ungod i mahalap sumat kon i pagtapud-na si magpanutu'o awinan sito baha'o kinabuhi' nga resulta-na si Espirito, ma'in i pagtapod si sakaya-na pagtuman si kasugu'an.

Sanglit, i tuyu'-na si Pablo nga, kunta', aka'angkon i magbasa si kamutangan-na si ungod libri a'a. Pwira pa sinan, agtapusan-na i surat-na pina'agi si mamahalap tugon kon pinapa'i pagsiburulig-buligay labihan na i paglikay nga ga'i a'uripon si sala' (6:1-10).

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-5)
2. I Ga'i Paglabba si Mahalap Sumat (1:6-10)

3. I Pagpamatu'ud-na si Pablo Hi'unong si Nagparapasamwak-na pati' Hi'unong si Pagka'apostul-na (1:11-2:21)
4. I Pagtapod si Kristo pati' Kon Say i Libri (3:1-4:31)
5. I Kinabuhi'-na si Libri A'a (5:1-26)
6. I Pagburulig-buligay Basi' Akalikay si Pagka'uripon si Sala' (6:1-10)
7. I Ultimo mga Panugun-tugon (6:11-18)

¹ Tikang to surat si Pablo, adda apostol nga ma'in tinu'inan-na si mga a'a o pinabawa-na si a'a, pero nagpabawa-na si Jesu-Kristo pati' si Diyos Tata' nga magbanhaw si iya. ² Atiya' agtangka' si ako i dimu'an kahuruwangan-ko kabugtu'an si pagtu'o.

Tigsurat-koy to para si manniniripon pag'ampo' si mga lugar nan anan si prubinsya Galacia.

³ Amalako ako si Diyos nga Tatay-ta kam pati' si Paragdalom Jesu-Kristo nga sa'angkun-bi i mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' i kamurayaw-na nga iya. ⁴ Agpatubyan-na i kinabuhi'-na para si mga sala'-ta kam basi' asapod kita kam si kamutangan-na si ina'anto kapanahunan nga lagtok si karat'an. Atuman to sigon si katuyu'an-na si Diyus-ta kam pati' Tatay-ta kam, ⁵ nga darayawon hasta si kahastahan. Amen.

Gana' Na La'in Mahalap Sumat

⁶ Ag'usa gayod ako si kakali'-bi pag'i'a'amban si Diyos nga mag'agda si ka'am pina'agi si pag-pasamwak si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Kristo ngan aghuna'-huna' kam dayon pag'ako'

si mahalap sumat kuno' nga aniya' pagkala'inana. ⁷ Si kamatu'uran, gana' na la'in pa mahalap sumat. Aniya' kuno' mga a'a nga agparapasamok hamok si mga pamurubu'ut-bi. Agla'om to mga a'a nga sapabaliku'-na mga iya i mahalap sumat hi'unong si Kristo. ⁸ Pero bisan kon addangan si kami' o ma'in ngani' adda anghel man langit kuno', i magpasamwak nga aniya' pagkala'inana kuntra si nagpasamwak kami' na si ka'am, angay hamok iya akagaba'an hasta si kahastahan! ⁹ Pariho si nagsurat kami' na, bwilta-ko gihapon agpinugad si ka'am: Kon aniya' magparapasamwak si ka'am nga aniya' pagkala'inana kuntra si mahalap sumat nga nag'aku'-bi na, angay hamok iya akagaba'an hasta si kahastahan!

¹⁰ I nagsurat-ko ina'anto ma'in para hamok nga angabuyon kam si ako, kundi' nga padayon i pag'abuyun-ko si Diyos. Ga'i ako a'ulingag pagpalipay si a'a. Kon aniya' si mga katuyu'an-ko nga pagpaki'angay dina si a'a, ma'in ako angay bilang rilihugun-na si Kristo.

I Pag'agda-na si Diyos

si Pablo

Buhat 9:1-31; 15:1-4; 2Cor 11:16-12:10; Flp 3:4-

11

¹¹ Mga kabugtu'an si pagtu'o, aruyag ako pagpakatu'an si ka'am nga i mahalap sumat nagparapasamwak-ko ma'in tikang hamok si isip-na si a'a. ¹² Ga'i to sakarawat-ko tikang si la'in a'a ngan gana' magturo' sito si ako, kundi' mismo si Jesu-Kristo sito i magpakatu'an si ako.

¹³ Kulawi-bi daw kon ay i manakka si kapapaniguru-ko pagsunod si Hebruhanon rilihiyon. Akapakali kam nga bali ako kapapasakit si manniniripon pag'ampo' ngan agtalinguha gayod ako nga abungkag to. ¹⁴ Kay tikang pa si kadadi'-ko pirmi ako mas rilihuso pagsunod si Hebruhanon rilihiyon kuntra si kalabbatan ka'idad-ko ngan maniguro gayod ako pagtuman si mga kabatasan-na si mga kapapu'an-ko. ¹⁵ Pero i sakatu'anan-ko hi'unong si Kristo ma'in tikang si a'a. Si kamatu'uran, agla'in-na na ako andang si Diyos myintras pa si paghinganak si ako mangno tungod hamok si mapinalangga'on pagpanginanu-na ag'agda-na ako pagsirbi si iya. Si panakka-na si tama' uras, alipay i Diyos ¹⁶ pagpakatu'an si ako hi'unong si Dadi'-na basi' sapasamwak-koy to si mga ma'in Hebro, ngan gana' bisan say aha'a nagpakunsultahan-ko parti sito. ¹⁷ Ga'i ako pasagka pan Jerusalem pagbagat si mga dati na apostol myintras si ako. Lugod, pada'iray dayon ako si mga mamingaw lugar si Arabia ngan si kaliyat-liyatan agbwilta ako pan Damasco.

¹⁸ Kahuman si katallo ta'on tikang si pakakatu'an-ko hi'unong si Dadi'-na si Diyos, iya na dina i pasagka-ko pan Jerusalem pagbagat si Pedro* ngan ag'istar ako huwang si iya sallod si kinsi diyas. ¹⁹ Gana' la'in sabagatan-ko si ditangnga' mga apostol pwira na si Santiago, nga bugtu'-na si Ginu'o. ²⁰ Agsumpa' ako

---

* **1:18** Si Grikuhanon: Cefas, kay iyay nan i sagara'an-na si mga Hebro pag'aron si Pedro. Kulawin si 2:9,11,14.

atubang si Diyos nga kamatu'uran surat-koy to si ka'am. ²¹ Kahuman sinan, pada'iray ako si mga prubinsya Siria pati' Cilicia. ²² Sito mga panahon, ga'i pa ako sabagatan-na si manniniripon pag'ampo' si mga lugar ray ari si prubinsya Judea nga dati na ag'adda si Kristo. ²³ Agpakabati' hamok mga iya si sumat nga: "I a'a magparapasakit siray si kita kam nga magpanutu'o si Kristo, agparapasamwak na ina'anto si ungod pagtu'o nga nagparabubungkag-na siray." ²⁴ Ngan agparapandayaw mga iya si Diyos tungod si ako.

2

I Pag'aksiptar si Pablo

si mga Igkasi-na Apostol

¹ Mangno kahuman si katarsi anyos pasagka ako gihapon pan Jerusalem, nga huwang na si Bernabe. Agpabaya'-ko liwat si Tito. ² Pada'iray ako tungod kay agpakatu'an-na ako si Diyos nga kinahanglan ako pada'iray. Agpasayud-ko si mga iya i mahalap sumat nga nagparapasamwak-ko si mga ma'in Hebro. Pero agbuhat-koy to nga sikrito hamok, pina'agi si pagbagaw hamok si mga puno' nga labaw i pagtahud-bi, tungod kay akariman ako nga bangin ga'i mga iya ag'ako' nga ungod tikang si Diyos i nagparapasamwak-ko. ³ Pero bisan kon adda Griko si Tito nga huwang-ko, ga'i iya nagturi' bisan aniya' kunta' mag'ubligar si iya pagpaturi'. ⁴ Si kamatu'uran, paluwa' to prublima tungod kay aniya' dati magpakasalakot si magpanutu'o ari nga mga kabugtu'an kuno'. Kundi',

i mga tuyu'-na mga iya pagtiktik hamok si kami' nga magpan'adda na si Kristo Jesus hi'unong si pangiwa-kiwa-ta kam bilang mga a'a nga libri si pag'uripun-na si bala'od. Pwira pa sinan, aruyag liwat mga iya pag'uripon kunta' si kita kam. ⁵ Pero ga'i gayod kami' pabawa si pagdaluman-na mga iya basi' ga'i asiyo si ka'am i kamatu'uran nga kina'anda'an anan si ungod mahalap sumat.

⁶ Para namay si mga puno' nan nga labaw i pagtahud-bi kuntra si ako, gana' sinan sapayan-na si ako kay i Diyos ga'i agbasar kon ay i kinakulawan si gawas-na si bisan say aha'a. Si kamatu'uran, gana' mga iya sapatamba-na si mahalap sumat nagpasamwak-ko. ⁷ Lugod, agpan'ako' mga iya nga nagpumwan na si ako i trabaho pagpasamwak si mahalap sumat si mga ma'in Hebro,* pariho si kamutangan-na si Pedro nga nagbuwanan na si trabaho pagpasamwak si mga Hebro. ⁸ Kay i Diyos nga magkiwa si trabahu-na si Pedro bilang apostol para si mga Hebro, iya may liwat i magkiwa si trabahu-ko bilang apostol para si mga ma'in Hebro. ⁹ Sanglit ngan sapatatu'uran-na kas Santiago, Pedro pati' Juan nga atuman i mga trabaho kami' pina'agi si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos, mismo mga iya nga nagpanhangad pagpuno', agpakulaw si pag'aku'-na mga iya si kami' Bernabe bilang mga ka'aradda-na sito trabaho. Agsarabot kami' nga si Bernabe pati' ako pada'iray si mga ma'in Hebro ngan mga iya may pada'iray si mga Hebro.

---

* **2:7** Si Grikuhanon: ma'in tinuri' pati' tinuri', kay iyay nan i pagkala'inan-na si mga ma'in Hebro pati' si mga Hebro. Hasta liwat si birsikulo 8 pati' 9.

¹⁰ I nagpakibagaw-na hamok mga iya si kami' nga kinahanglan kami' agpadayon pag'intom si mga anggana' ngan si kamatu'uran, andang ako disidido pagbuhat sito.

I Pagsu'it-na si Pablo

si Pedro

¹¹ Kundi' kahuman sinan, amisita si kami' si Pedro ari si syudad Antioquia, ngan sasu'it-ko iya kay klarado si kami' dimu'an nga sala' i nagbuhat-na. ¹² Da'ito sito i mahinabo'. Myintras anakka i mga a'a nagpabawa-na si Santiago, agparapaki-huwang dahulo pagkakan si Pedro si mga ma'in Hebro. Pero ngan panakka-na na sito mga a'a, agtikang iya pag'aliyawyaw hasta nga pabulag iya si mga ma'in Hebro. Agbuhat-nay to tungod kay atalaw iya nga aniya' sasabi-na kuntra si iya sito grupo nga magparababawa kunta' pagpaturi'† si mga ma'in Hebro. ¹³ I ditangnga' mga Hebro angirog si Pedro si pagparapakunu-kuno nga ga'i pa iya maki'adda si magpanutu'o nga ma'in Hebro, ngan hasta si Bernabe abawa sito pagpakunu-kuno.

¹⁴ Si pakakulaw-ko nga i mga pangiwa-kiwana mga iya ma'in sigon si kamatu'uran anan si mahalap sumat, agpinugad-ko si Pedro atubang si dimu'an, “Adda kaw Hebro si laha' pero agara' na kaw si kinabuhi'-na si mga ma'in Hebro ngan

---

† **2:12** Maniguroy nan grupo nga aturi' i mga ma'in Hebro kay para si mga iya, ungod agtutu'o i a'a si Jesus kon matinumanon iya si bala'ud-na si Moises. Iyay nan i klasi pagtu'o nga nagdiri'-na gayod si Pablo kay si kamatu'uran atalwas i magpanutu'o pina'agi hamok si pagtapod si Jesus.

ga'i na kaw agsunod si kinabuhi'-na si adda Hebro. Tara', pinapa'i may ina'anto sapirit-mo i mga ma'in Hebro pagsunod si kabatasan-na si mga Hebro?"

¹⁵ Mangno agpadayon pagpahalling si Pablo, "Gana' si kita kam nga mamat tikang si mga ka'aha'an nga ignuranti si bala'ud-na si Moises kundi' mga gihebruhi gayod kita kam. ¹⁶ Pero bisan kon da'inan sinan i ginikanan-ta kam, akasayuran na kita kam nga i a'a ga'i akwinta matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi si pagtuman si bala'od, kundi' pina'agi dina si pagtapod si Jesu-Kristo. Sanglit akabali'aw'awan na kita kam sinan ngan i pagtapud-ta kam anan na hamok si Kristo pariho si pagtapud-na mga iya nga ignuranti si bala'od. Agpabalyu-ta na kam i pagtapud-ta anan si Kristo basi' agkakwirinta kita kam matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi sinan pagtapod ngan ma'in pina'agi si pagtuman si bala'od, kay si kamatu'uran gana' nagkwinta matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi si pagtuman si bala'od.

¹⁷ "Kon sigi dina kaklaro i pagkamakasala'-ta kam dungan si pagsasarig-na si nag'anduy-ta nga akwinta matadong si pangulawan-na si Diyos tungod si pagpaki'adda-ta si Kristo, i karuyag sidngon ba' nga si Kristo mismo i mag'aghat si kita kam pagpakasala'? Syimpri ma'in. ¹⁸ Pero kon pabwilta pa ako pagsarig si pama'agi nga nagtalikutan-ko na, sigurado apara' gihapon i nag'anduy-ko anan si bala'od kay agpamatu'od to mismo nga adda hamok ako parasupak. ¹⁹ Ma'in kunta' da'inan sinan kay pina'agi si pagsunod si

bala'od siray, akawara'an ako pagla'om si gahum-na si bala'od pagtadong si kinabuhi'-ko. I tuyu'-na si Diyos sito, iya nga basi' i bug'os pagla'um-ko pagtadong sito anan hamok si iya. ²⁰ I karuyag sidngun-ko nga day nagpapako' na ako huwang si Kristo, sanglit ma'in na ako i magkiwa kundi' si Kristo na dina nga mag'ayop si ako. I kinabuhi'-ko ina'anto agkiwa pina'agi si pagtapud-ko si Dadi'-na si Diyos nga maghigugma' si ako ngan mag'ako' si kamatayon nga para kunta' si ako. ²¹ Sanglit ga'i gayod ahimo nga pasibaya'an-ko hamok i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos. Pagkagasi-bi ba' nga a'angkon i pagkamatadong pina'agi si pagtuman si bala'od? Kon da'inan sinan, ahimo nga gana' pulus-na si pagpakamatay-na si Kristo!"

3

I Magtapod

si Pagkamatimumanon

Ga'i Akatapod si Kristo

Roma 2:17-29

¹ Mga taga Galacia, gana' daw gayod pamurubu'ut-bi! Say i magpasamok si isip-bi? Ma'in ba' nga hayag gayod i pagpasayud-ko si ka'am hi'unong si kamatayun-na si Jesu-Kristo anan si kudos? ² Intumu-bi daw: Sakarawat-bi ba' i Espirito Santo tungod kay matimumanon kam si bala'od o tungod dina kay aniya' sapakalihan-bi nga agtapuran-bi? ³ Gana' ba' gayod pamurubu'ut-bi? Anudok i matadong kinabuhi'-bi ngan pag'ayup-na si

ka'am si Espirito Santo. Sanglit, ay i pagla'um-bi nga anmatgas to pina'agi si kalugaringun-bi hamok kapapaniguro? ⁴ Bali labbat i sa'agihan-bi na tungod si mga pagtapud-bi si Kristo. Tara', aruyag ba' kam nga akawang nan hamok? ⁵ Agpumwan-na si ka'am si Diyos i Espiritu-na ngan agparahimo iya si mga makagagahom binuhatan anan si ka'am. Ahinabo' nan ma'in tungod kay matinumanon kam si bala'od kundi' tungod dina kay aniya' sapakalihan-bi nga agtapuran-bi.

⁶ Kulawi-bi daw si Abraham: “Agtapuran-na i Diyos, ngan tungod sinan, sa'angku-na i matadong kamutangan si pangulawan-na si Diyos.”* ⁷ Sanglit kunta' sasabutan-bi nga i magpantapod, mga iya i dadi'-na si Abraham. ⁸ Tungod kay agtuyo' andang i Diyos nga kwintana matadong i mga ma'in Hebro pina'agi si mga pagtapud-na, agpakatu'an-nay to mahalap sumat si Abraham ngan adday to si mga kada'an gayod nagsa'ad si Kasuratan: “Pamuwanan-ko si mga kabubuwasun-na i dimu'an mga ka'aha'an nga angirog si pagtapud-mo si ako.”† ⁹ Sanglit i magpantapod akabiyo' si Abraham pag'angkon si kabubuwason tungod kay iya i primiro magtapod si Diyos.

¹⁰ Bisan say i magsarig si pagtuman si bala'od, agtamtam pirmi si gaba'-na si Diyos kay aka'anna' si Kasuratan: “Akagaba'an i bisan say nga ga'i agpadayon pagtuman si dimu'an makasurat si Libro si Bala'od.”‡ ¹¹ Klarado nga gana' nagkwinta

---

* **3:6** Gen 15:6 † **3:8** Gen 12:3; 18:18; 22:18 ‡ **3:10** Deut 27:26

matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi si pagtuman si bala'od kay aka'anna' mismo ari nga “I a'a nga matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi si pagtapud-na, iya i makaprubitso si ungod kinabuhi.” § ¹² Lugod, i pama'agi-na si bala'od la'in gayod kuntra si pagtapod kay aka'anna' ari nga “I makaprubitso si ungod kinabuhi', iya i a'a nga gana' salaktawan-na pagtuman si bala'od.”* ¹³ Pero aglukat-na kita kam si Kristo tikang si kastigu-na si bala'od pina'agi si pag'aku'-na nga iya dina i makagaba'an pariho si maka'anna' si Kasuratan: “Akagaba'an i bisan say nga nagbiyat si day sanga-na si kayo.”† ¹⁴ Aglukat-na kita kam basi' i nagpumwan kabubuwason si Abraham saprubitsuhan-na may liwat si mga ma'in Hebro pina'agi si Kristo Jesus ngan basi' pina'agi si pagtapod si iya sa'angkun-ta kam i nagpasa'ad nga iya i Espirito Santo.

I Bala'od pati' i Sa'ad

Roma 4:1-25; Gal 4:21-31; Hebro 6:13-15; Sant 2:14-26

¹⁵ Mga kabugtu'an si pagtu'o, buwanan-ta kam adda halimbawa' nga nagparabuhat-na si a'a. Gana' makatamba o maka'iban si maka'anna' si nagpirmahan na papilis. Iya pa ba' i naghimu-na pa'agi si Diyos pagtapit si iya? ¹⁶ I mga nagsa'ad ari, paray ray si Abraham pati' si minamat-na. Ma'in i maka'anna' si Kasuratan nga “si mga minamat-mo,” karuyag sidngon malabbat

---

§ 3:11 Hab 2:4 * 3:12 Lev 18:5 † 3:13 Deut 21:23

a'a, kundi' i maka'anna' ari nga “si minamat-mo,”‡ karuyag sidngon addangan hamok nga iya si Kristo. ¹⁷ I karuyag-ko nagpasayod si ka'am nga: Aniya' dahulo pagkasarabutan tigpasunud-na si Diyos si Abraham mangno kahuman si 430 anyos, iya na dina nagpumwan i bala'od. Sanglit gana' sito gahum-na pagsalli' si pagkasarabutan ngan pagpara' si sa'ad ¹⁸ kay kon i kararawatunta mahalap kamutangan agdipindi si bala'od, kon sugad ma'in nayto tungod si maka'anna' si sa'ad. Pero agpumwan-nay to bilang rigalo si Abraham tungod hamok si sa'ad.

¹⁹ Tara' ay may i katuyu'an-na si bala'od? Nagpatambay to basi' aka'alimagsag i mga a'a nga parasupak bali' mga iya ngan aniya' kagamitana si bala'od tubtob hamok si pagtakka-na si minamat-na si Abraham. Iyay nan minamat i nagtukuy-na si Diyos ari si sa'ad. Nagparu'do' i bala'od pina'agi si bulig-na si mga anghel ngan pwira sinan, aniya' pa liwat magtangnga' para si mga a'a. ²⁰ I magtangnga' nagkinahanglan hamok kon matala i padurudambila', pero ngan pagsa'ad-na si Diyos iya mismo i maglugaring padugok.

²¹ Tara', kuntra ba' i katuyu'an-na si bala'od si mga sa'ad-na si Diyos? Syimpri ma'in! Kon aniya' kunta' klasi si pamala'od nagpumwan-na si Diyos nga akabuwan si ungod kinabuhi', sigurado aka'angkon liwat i a'a si matadong kamutangan pina'agi si bala'od. ²² Kundi' aniya' maka'anna' si Kasuratan nga i mga a'a si bug'os kalibutan puro nagpa'uripon si sala' basi' si panutu'u-na mga iya,

‡ **3:16** Gen 12:7; 13:15; 24:7

pinumwan si mga iya i nagsa'ad rigalo para si magpantapod si Jesu-Kristo.

²³ Antis paluwa' to pagtapod, nag'ingkutan kita si minuklatan-ta pamala'od ngan padayon to tubtob nagpakatu'an i pagtapod. ²⁴ Sanglit i bala'od i magtinagal si kita pagpatuttot pada'iray si Kristo para kita nagkwinta matadong pina'agi si pagtapod si iya. ²⁵ Ina'anto, tungod kay anakka na i pagtapod, ma'in na kita sakop si pagtinagal-na si bala'od.

I mga Dadi'-na si Diyos

²⁶ Ngan puro kam mga dadi'-na si Diyos pina'agi si pagtapud-bi si Jesu-Kristo, ²⁷ kay ag'ako' kam nga kinakulawan si Kristo anan si mga kalugaringun-bi ngan pagbunyang si ka'am, tungod si pag'adda-bi si Kristo. ²⁸ Sanglit gana' na pagkala'inan-na si Hebro pati' si ma'in Hebro, si uripon pati' si libri, si danda pati' si lalla tungod kay ka'am dimu'an ahimo na hamok addangan§ tungod si dati na pag'adda-bi si Kristo Jesus. ²⁹ Ngan tungod kay tawa'-na kam si Kristo, ahimo kam dimu'an i adda mamat-na si Abraham nga mga iridiro sigon si nagsa'ad-na si Diyos.

4

¹ Da'ito sito i karuyag sidngun-ko: Basta minor di idad pa i iridiro, gana' pagkala'inan-na si iya kuntra si uripon sallod si panimalay. Kay bisan kon tawa'-na na gayod i nag'iridar-na, ² sakop

---

§ 3:28 Si isip-na si Pablo gana' na pagsitaramay-tamayay si magpanutu'o kay puro kita kam agpakasalinan si pagka'a-a-na si Kristo ngan si Kristo hamok i sakulawan-na si Diyos ato si kita.

pa gihapon iya si pagdalum-na si nagtapuran pagmangno si iya hasta ga'i pa anakka i uras nagtala'an-na si tatay-na ngan allom pa nga pwidi na i dadi' akalugaring pagdisisyon. ³ Si pariho pa'agi, siray ngan i kamutangan-na si mga a'a* ato si kalibutan day mga minor di idad pa, nag'uripon i mga ka'aha'an si mga minuklatan-na tuluhu'an nga langbo' pa. ⁴ Pero panakka-na si tama' panahon, agpabawa-na si Diyos i kalugaringun-na Dadi'. Naghinganak iya si adda danda. Naghinganak iya nga ubligado pagtuman si bala'od ⁵ basi' aniya' makalukat si mga a'a nga ubligado sito. Kon sugad, nagpabawa iya basi' sakarawat-ta kam i bug'os katungod bilang mga dadi'-na si Diyos. ⁶ Tungod kay mga dadi'-na kita kam si Diyos, aglihug-na i Espiritu-na si Dadi'-na pagpa'ayop ato si mga kasing-kasing-ta kam. Iyay nan i Espiritu magturo' si kita pagban'o, "Tay,† Tatay-ko." ⁷ Sanglit ma'in na kam mga uripon, kundi' mga dadi'-na, ngan tungod kay mga dadi'-na namay kam, aghimu-na kam si Diyos mga iridiro si dimu'an tawa'-na.

I Kabaraka-na si Pablo

para si mga taga Galacia

⁸ Siray, ngan ga'i pa pangilala-bi si Diyos, nag'uripon kam si mga makawiwili nagtutu'o pero ma'in ungod i pagkadiyus-na. ⁹ Kundi'

---

* **4:3** Si Grikuhanon: kita kam, ngan i nagtukoy sinan i mga a'a myintras si ka'allum-na si Kristo pero kamatu'uran nan liwat si bisan say aha'a nga ga'i pa akakilala si Kristo. † **4:6** Si Hebruhanon: Abba. Iyay nan i mahigugma'on pagban'u-na si dadi' si tatay-na.

ina'anto kay angilala na kam Diyos, o siguro i tama' pagpinugad nga angilala na i Diyos si ka'am, apa'i may kay pabwilta pa kam gihapon si maluya ngan gana' kadatahan-na tuluhu'an nga minuklatan-bi ato si kalibutan? Aruyag ba' kam nga uripun-na kam gihapon sito? ¹⁰ Agparapansilibrar kam si mga allaw sigon si tuluhu'an, hasta si mga pinili' bulan, si mga panahon pati' si mga ta'on! ¹¹ Abaraka ako para si ka'am kay tingali akawang hamok i mga pagbudlay-ko anan si ka'am.

¹² Makimalu'oy gayod ako si ka'am mga kabugtu'an si pagtu'o nga kunta' padayon kam pag'irog si ako. Intumu-bi nga ag'ambanan-ko na i pagkahebru-ko ngan ag'aku'-ko na i pagkama'inhebru-bi. Siray ga'i may kam agtalapas si ako. ¹³ Sayod may kam nga pahapit kunta' hamok ako si ka'am nan, pero tungod kay aniya' nag'abat-ko akapasamwak ako si ka'am si primiro bisis. ¹⁴ Pero bisan pa kon i kamutangan-ko aka'ulang kunta' si ka'am pagdugok si Diyos, ga'i ako agsibra'-bi. Lugod agkarawat-bi ako pariho si adda anghel nga nagpabawa-na si Diyos. Ma'in nan hamok iya, agkarawat-bi liwat ako nga sahi'-na nga ako mismo si Kristo Jesus.

¹⁵ Tara', kapalingnga na i mga kalipay-bi siray? Ako mismo akapamatu'od nga kon pwidi pa hamok sahusu'-bi i mga mata-bi, buhat-bi to ngan pumwan-bi si ako. ¹⁶ Ina'anto ay may? Tungod ba' kay agsumat-ko si ka'am i kamatu'uran i pagkagasi-bi nga anguntra na ako si ka'am?

¹⁷ Yaynan mga a'a nga listo pagpabaliko' si mahalap sumat, maniguro gayod mga iya nga

sabawa-na kam pero mara'at i mga katuyu'an-na. I karuyag-na mga iya nga akabulag kam si kami', basi' akabalyo pada'iray si mga iya i pagpaniguru-bi pag'abuyon si kami'. ¹⁸ Oho' gad, mahalap i pagpaniguro basta tama' i katuyu'an-na. Ngan agpadayuna kam sito ma'in hamok nga kon aw-inan ako huwang si ka'am. ¹⁹ Mga hinigugma'-ko dadi', ag'abat ako gihapon si kasakitan pariho si nag'abat-na si danda magbati' hasta nga ga'i paluwa' i kabug'usan-na si Kristo anan si ka'am. ²⁰ Bali gayod i karuyag-ko paghuwang kunta' si ka'am ina'anto basi' ako aka'isplikar hinay-hinay atubang si ka'am tungod kay nagsamukan ako hi'unong si ka'am!

I Halimbawa' Hi'unong

kas Hagar pati' Sara

Roma 4:1-25; Gal 3:15-25; Hebro 6:13-15; Sant 2:14-26

²¹ Amatilaw ako si ka'am, ka'am magkararuyag nan nga ubligado pagtuman si bala'od: Ay kay ga'i kam agtuninong kon ay i maka'anna' si bala'od?

²² Aka'anna' si Kasuratan nga aniya' duwangan lalla dadi'-na si Abraham. I addangan hinulsi'-na si uripon danda ngan i addangan may hinulsi'-na si libri danda. ²³ I dadi'-na si Abraham ari si uripon danda urdinaryo hamok i pagtudok pero i dadi'-na ari si libri danda nagtudok tungod kay iya gayod i sa'ad-na si Diyos.

²⁴ Aniya' malalom karuyag sidngun-na sito mga hinabo' kay i duwangan danda agtukoy si duwa pagkasarabutan tigpasunud-na si Diyos si a'a: I adda pina'agi si Abraham ngan i adda namay

pina'agi si Moises ari si Bukid Sinai ngan mga uripon i mga magpanla'om si Bukid Sinai kay iyay nan i kamutangan-na si mga dadi' tikang si Hagar. ²⁵ Si Hagar iya i nagpakumparar si Bukid Sinai nga kina'anda'an ari si disyirtu-na si Arabia. Si Hagar liwat i nagpakumparar si Jerusalem ina'anto tungod kay uripon i Jerusalem huwang i dimu'an dadi'-na. ²⁶ Pero i Jerusalem nga espirituhanon, ma'in to uripon kundi' libri lugod dina ngan i Jerusalem nga libri, iya i pinakanana-ta kam. ²⁷ Kay aka'anna' si Kasuratan:

Agkalipaya,

ka'aw nga ga'i gayod pwidi agburod.

Agrayhaka,

ka'aw nga ga'i ag'agi si kakurihan si paghinganak.

Mas malabbat i dadi'-na si danda nga agti'os si pagsulu-sulo

kuntra si danda nga aniya' alla-na.‡

²⁸ Sanglit mga kabugtu'an si pagtu'o, ka'am i mga dadi' nga a'allom tungod si sa'ad, pariho si Isaac. ²⁹ Siray panahon, i dadi' nga urdinaryo hamok i pagtudok agpasakit si dadi' nga nagtudok tungod si gahum-na si Espirito. Pariho liwat sinan i kamutangan-ta kam si ina'anto panahon nga agparapasakitan-na mga iya. ³⁰ Pero ay di' dina i maka'anna' si Kasuratan? Agpinugad ari, "Papindahon i uripon danda huwang i dadi'-na, kay ga'i pwidi pinartihan i dadi'-na si iriridarun-na si dadi'-na si libri danda."§ ³¹ Sanglit mga kabugtu'an si pagtu'o, sasayuran-bi nga ma'in kita

‡ 4:27 Isa 54:1 § 4:30 Gen 21:10

kam dadi'-na si uripon danda, kundi' mga dadi'-na kita kam si libri danda.

5

I Pagpalibri-na si Kristo si A'a

¹ Agpalibri-na kita kam si Kristo basi' ma'in na kinahanglan nga i pangiwa-kiwa-ta kam angirog pa si adda uripon. Sanglit talinguha'u-bi nga agpabilin i kalibrihan-bi ngan dakam agpatugot nga agpakasal'ungan kam gihapon si yugo si pagka'uripon si bala'od.

² Tuninungi-bi gayod allingun-koy to! Ako si Pablo magsumat to si ka'am nga kon angalagad kam nga tinuri' kam, ga'i gayod saprubitsaran-bi i nagbuhat-na si Kristo para si ka'am. ³ Utruko gihapon pagpada'an si ka'am. Bisan say aha'a nga angalagad pagpaturi', kinahanglan liwat iya agtuman si kada adda si mga bala'od. ⁴ Ka'am nga magkabararaw nan pagtuman si bala'od para kam kunta' akwinta matadong si pangulawan-na si Diyos, si kamatu'uran, pabulag kam dina si Kristo ngan pamatalikot kam si mapinalangga'on pagpanginanu-na. ⁵ Kundi' tungod kay aniya' pagtapud-ta ngan pina'agi si pag'aghat-na si Espirito, awili kita kam pag'antahak si nag'anduy-ta pagkamatadong. ⁶ Kay para si mga a'a nga dati na ag'adda si Kristo Jesus, gana' kwinta-na si pagpaturi' o si ga'i pagpaturi'. I impurtanti hamok, iya i pagtapod nga aniya' paluwa' gugma' para si igkasi a'a-ta.

⁷ Si kamatu'uran, sigi na kunta' kukusog i pagtapud-bi si Kristo. Pero say i makasalakot si

ka'am anan nga mag'ulang si padayon pagsunud-bi si kamatu'uran? ⁸ I da'inan klasi pag'aghat ma'in nan tikang si Diyos nga mag'agda si ka'am. ⁹ Agmatuha kam kay “Bisan diki'it hamok i pam-matubo', saramahan-na sito i adda bug'os hin-urna.” ¹⁰ Pero tungod si pagpaki'adda-ta kam si Paragdalom, akasiguro ako nga ga'i kam abawa si isip nga la'in kuntra si tawa'-ko. I a'a nga magparasamok si mga pamurubu'ut-bi, sigurado iya ag'antos si kastigo bisan kon say pa iya. ¹¹ Mga kabugtu'an si pagtu'o, kon agparapasamwak ako nga i pagturi' kinahanglanon pa, apa'i may kay hasta ina'anto nagparapasakitan pa ako? Kon da'inan i buhat-ko, kunta' gana' na ma'insulto si pagpasamwak-ko hi'unong si kamatayun-na si Kristo. Kunta' mismo i kudus-na ga'i na akapa'amban si pagtu'o.* ¹² Pero para si mga mag-parapansamok nan si ka'am, i karuyag-ko kunta' nga yaynan mga a'a biyu'-na na hamok pag'ala' hasta i mga kinatawu-na!†

¹³ Mga kabugtu'an si pagtu'o, ka'am gayod i mga nagpangagda-na si Diyos nga magin libri. Pero dakam to aggamitu-bi kalibrihan pagtuman si karuyag-na si makasasala' kina'iya-bi. Lugod agsisurusirbihaya kam kada addangan pina'agi si gugma'. ¹⁴ I dimu'an bala'od abiyo' si adday to hamok mando': “Higugma'u-bi i igkasi a'a-bi par-

---

* **5:11** Para si ditangnga' mga Hebro, i kudus-na si Kristo, akapa'amban dina si pagtu'o tungod kay para si mga iya, impusibli nga amatay i nagla'uman-na mga iya Paragsalbar. † **5:12** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: yaynan mga a'a pina'itsapwira si grupu-na si magpanutu'o.

ihos si paghigugma'-bi si kalugaringun-bi.”‡ ¹⁵ Kon padayon kam si pagpapurupasakitay, agbantaya kam kay sigurado mismo ka'am i magbungkag si pag'aradda-bi si Kristo.

I Kinabuhi' nga Agsunod

si Pagdalum-na si Espirito

Juan 16:5-15; Roma 8:1-27; 2Ped 1:3-11

¹⁶ Kundi', tuninungi-bi tugun-koy to: Kinahanglan nga agdaluman-na si Espirito i mga kinabuhi'-bi, basi' ga'i kam abawa pagbuhat si mga kasindak-na si makasasala' kina'iya-bi.

¹⁷ I mga kasindak-na si makasasala' kina'iya supak pirmi si katuyuan-na si Espirito, ngan i katuyuan-na may si Espirito supak si kasindak-na si makasasala' kina'iya. Agkuntray to gayod duway to hasta nga a'ipit kaw ngan ma'in na kaw libri pagbuhat si karuyag-mo. ¹⁸ Pero, kon i Espirito i magdalom si ka'aw, gana' na labut-na si bala'od.

¹⁹ Bali kaklarado si mga buhat-na si makasasala' kina'iya pariho si pag'ubay si bisan say hamok sasindakan-na, mga marigsok buhat pati' i pagpalagtok si karat'an, ²⁰ i kabaraw si bisan ay nga day agdiyus-na pati' i pagtambal, pagti'aw hasta i pagtigo si titakka. Tamba pa sinan i pagkasina, paghiriran, pagkasindak si tawa'-na si la'in, pagka'iritado, pagpapaniguro para anlanga i katungdanan, i ga'i pag'arabuyon, i pagtindog pala'in-la'in grupo, ²¹ i pagka'awa', i pagpalangulango, i subra pagkalipay hasta pa i la'in mga

---

‡ **5:14** Lev 19:18

buhat nga akapariho si mga nagsabi-koy to. Par-iho si nagsumat-ko na si ka'am siray, pada'ananta kam gihapon nga i mga a'a magparapanbuhat bisan ay sito ga'i akasakop si ginhadi'an-na si Diyos si damuri allaw.

²² Kundi', ari si nagbag'u-na kina'iya si Espirito, kina'anda'an i gugma', i ungod kalipayan, i kamurayaw, i malanga pagpaturos, i kadaluman, i pagkamatadong, i pagkatangkod, ²³ i mahalap pagtratar si la'in pati' i kata'o pagdalom si mga mara'at kina'iya. Gana' bala'od nga agdiri' sito.

²⁴ Bisana say nga tawa'-na si Kristo Jesus, mismo na mga iya i magpapako' ari si kudos si makasasala' kina'iya-na mga iya. Ngan huwang sito i mga sasindakan-na pati' i mga saruyagan-na gayod pagbuhat. ²⁵ Sanglit tungod kay i Espirito na i magdalom si kinabuhi'-ta, kunta' maki'angay kita pirmi si Espirito. ²⁶ Kunta' ma'in mahaya i dalumta, nga ga'i kita kam ag'uru'aragiyatay ngan ga'i ag'arawa'-awa'ay si balang addangan.

6

I Pagbuhat Mahalap

para si Dimu'an

¹ Mga kabugtu'an si pagtu'o, kon sadiskubrihan-bi nga aniya' addangan si ka'am magsala', kinahanglan ka'am nga mga espirituhanon nan i mamabwilta si iya pada'iray si tama' kamutangan. Buhatu-bi to pina'agi si paghinay-hinay pero agmatuha kam nga ga'i kam liwat abawa si tintasyon. ² Kinahanglan kam agsibarayaw-bayaway si mga kasakitan-bi kay pina'agi sinan

satuman-bi i nagmandu'-na si Kristo si pagsi-hirigugma'ay. ³ Bisan say i magpahaya-haya pero si kamatu'uran maluya iya, agparadaya'an-na hamok i kalugaringun-na. ⁴ Lugod kinahanglan balang addangan timbang-na hamok i mga sahimu-na. Pina'agi sinan, akasayuran iya kon ay si mga sahimu-na i angay darayawon ngan ma'in ministir pagpakumparar si la'in a'a, ⁵ kay si kamatu'uran, balang addangan ubligado pagtuman si sakaya-na.

⁶ Bisan say nga nagturu'an parti si allingun-na si Diyos, kinahanglan mabinuwan-buwanon may liwat iya si pan'allaw-allaw kinahanglanun-na si magturo' si iya.

⁷ Dakam agtugot nga agpakadaya'an kam: Ga'i pwidi nagluko i Diyos. Kon ay i nagtanum-na si a'a, iya may liwat i sapangku'-na. ⁸ I addangan magtanom pagtuman si karuyag-na si makasasala' kina'iya-na, akapangko' iya si kamatayon nga bulag si Diyos kay iyay nan i binuwa'-na sinan kina'iya, pero i addangan magtanom pagtuman si karuyag-na si Espirito, akapangko' may si kinabuhi' hasta si kahastahan kay iyay nan i binuwa'-na sinan Espirito. ⁹ Kinahanglan nga ga'i kita abudlay pagbuhat si mahalap kay si damuri allaw, sigurado nga mahalap may i sapangku'-ta kam kon ga'i kita adisgusto. ¹⁰ Sanglit, basta nga aniya' pa uras-ta, kinahanglan kita kam agbuhat si mahalap para si bisan say, labihan na para si mga magpanutu'o, i panimalay-na si Diyos.

I Ultimo mga Panugun-tugon

¹¹ Kulawi-bi daw kon ay i kahaya-na si mga litra si kalugaringun-koy to purma!

¹² I mga magpurbar pagpirit si ka'am pagpaturi', iya i mga a'a nga agkararuyag hamok pagpadadayaw parti kon ay i kinakulawan. Ngan i adda hamok rason kon ay kay agkararuyag mga iya pagbuhat sito, basi' akalikay mga iya si pagpasakit-na si mga igkasi-na Hebro kay sigurado nga iyay nan i manakka si mga iya kon kinakulawan nga gana' la'in nagtapuran-na mga iya pwira na i kamatayun-na si Kristo si kudos.

¹³ Si kamatu'uran, bisan mga iya nga tinuri', ga'i agsunod si bala'od. I katuyu'an-na hamok mga iya pag'aghat si ka'am pagpaturi' basi' agpakapahambog mga iya nga sabawa-na kam. ¹⁴ Pero para si ako, gana' la'in sapahambug-ko pwira na i kamatayun-na anan si kudos si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo. Pina'agi sinan, minatay na i dimu'an nga kalibutanon ato si ako, ngan minatay namay liwat i dimu'an makasisindak palibot si ako. ¹⁵ Gana' pulus-na si pagpaturi' o si ga'i pagpaturi'. I impurtanti hamok, iya i pagka'a'a nga baha'o hinimo. ¹⁶ Aka'angkon pa kunta' kamurayaw pati' kalu'oy i dimu'an magsunod sito tugon, kay mga iya i baha'o a'a-na si Israel tungod si pagtu'u-na mga iya si Diyos.*

¹⁷ Sanglit, dakam na agtambahi-bi pa i pagsakit-ko, kay i mga ulat si puhu'-ko akapamatu'od nga agsirbi ako para si Jesus.

---

* **6:16** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: i dimu'an magsunod sito tugon ngan da'inan may i mga a'a-na si Israel nga agtutu'o si Diyos.

¹⁸ Mga kabugtu'an si pagtu'o, amalako kami' nga padayun-na si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo i mapinalangga'on pagpanginanu-na si mga espiritu-bi. Amen.

I Baha'o Kasuratan New Testament in Inabaknon

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inabaknon

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Inabaknon

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
2f08cb0c-52df-5a0a-9a5b-ce756d7de2c4